

Til Amerika

Af Freja Gry Børsting

**Furesø Museer
2017**

Til Amerika

Forfatter: Freja Gry Børsting

Illustration: Allan Christian Hansen

© Forfatteren og Furesø Museer

Trykkeri: XL Print Aps

ISBN: 87-91140-29-3

Oplysninger til lærere og forældre

I forbindelse med Verdens Bogdag d. 23. april forærer Furesø Kommune hvert år alle børn i kommunens 2. klasser en bog, der tager udgangspunkt i lokale sagn eller begivenheder. Ønsket er at være med til at skabe læselyst og samtidig øge tilhørsforholdet til lokalområdet. Bogen bliver til i samarbejde mellem Furesø Museer og Skoleforvaltningen.

Årets bog handler om familien Nielsen fra Værløse, der udvandrede til Amerika i 1904. Familien slog sig ned i staten Nebraska, hvor også mange andre danskere bosatte sig omkring år 1900.

Historien er løst bygget på oplysninger om familien Nielsen fra folketællinger, fra Det Danske Udvandrerarkiv i Aalborg og fra arkiverne på immigrant-stationen *Ellis Island* i New York. Herudover har amerikanske folketællinger, avisnotitser og andre kilder dannet base for fortællingen om familiens videre færd i USA.

Bogen kan bl.a. give anledning til samtaler om, hvad det vil sige at skulle forlade sit hjemland og flytte et andet sted hen, om sproglige og kulturelle barrierer.

Bogen er beregnet for børn i 2. klasse, men afhængig af børnenes læsekompetencer kan den anvendes fra sidste halvdel af 1. klasse til begyndelsen af 3. klasse. Den vil desuden kunne bruges i forbindelse med specialundervisning. Endelig vil hvert skolebibliotek i Furesø Kommune få et classesæt, således at kommende 2. kl. børn også vil kunne få glæde af bogen. Ordningen er ikke lavet ud fra et bestemt princip, men ud fra erfaringer med, hvor begynderlæsere ofte går i stå.

2. klasse børnene opfordres til sammen med deres familie at besøge Mosegaarden i Værløse, hvor de kan lære mere om, hvordan en landsby på Furesøegnen så ud omkring år 1900, hvor bogens hovedpersoner udvandrede.

Eleverne opfordres også til at besøge Immigrantmuseet i Farum, hvor de kan lære mere om, hvad det vil sige at være migrant.

Bagerst i bogen findes forslag til, hvordan bogen kan bruges i undervisningen.

Freja Gry Børsting
April 2017

Robert og Rose

I 1904 boede der to børn i Værløse,
der hed Robert og Rose.

Robert var 9 år gammel.

Rose var 6 år gammel.

Børnene havde også en far og en mor.

De hed Hans og Hansine.

Robert og Rose og deres for-ældre

hed Nielsen til efternavn.

Hans arbej-dede for en land-mand.

Han passede køer og gjorde rent i stal-den.

Arbej-det var meget hårdt.

Hans tjente ikke særlig mange penge.

Derfor var familien meget fattig.

Børnene arbej-dede også.

Når de ikke var i skole, skulle de hjælpe til.

Robert og Rose passede høns.

En dag så Hans en an-non-ce i en avis.

En an-non-ce er en lille re-klame.

Annoncen forklarede,

at man kunne blive land-mand i Amerika

og få et gratis stykke jord at bo på.

Dét ville Hans gerne have.

Han besluttede sig for,
at familien skulle rejse til Amerika.

På dette verdens-kort kan du se,
hvor Amerika ligger:

Robert og Rose blev kede af det.

De ville ikke rejse til et fremmed land.

De ville gerne blive i Værløse.

De skulle pakke deres ting.

Dengang havde børn ikke så meget lege-tøj.

Robert havde en lomme-kniv.

Rose havde en dukke lavet af gamle klude.

De havde heller ikke meget tøj.

Hans, Hansine, Robert og Rose

lagde deres ting ned i en stor kuffert.

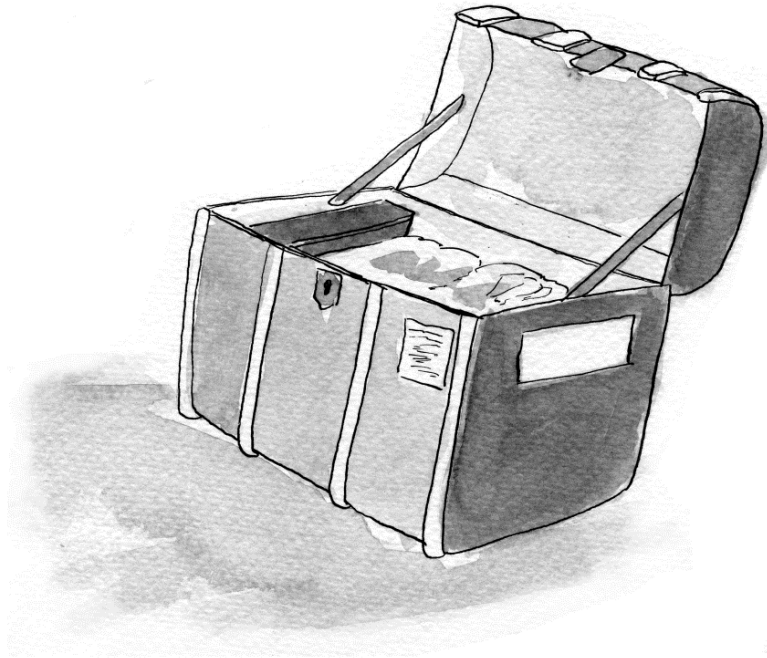
De skulle sejle med skib

fra Køben-havn til Amerika.

Dengang var der ikke nogen

tog-station i Værløse.

De kørte til Køben-havn i heste-vogn.

Ved skibet var der mange mennesker.

Mange danskere rejste til Amerika.

De håbede, at de kunne finde
et arbejde i Amerika.

De håbede, at de kunne få
et bedre liv end i Danmark.

Skibet var et damp-skib.

Et damp-skib er et skib, hvor man

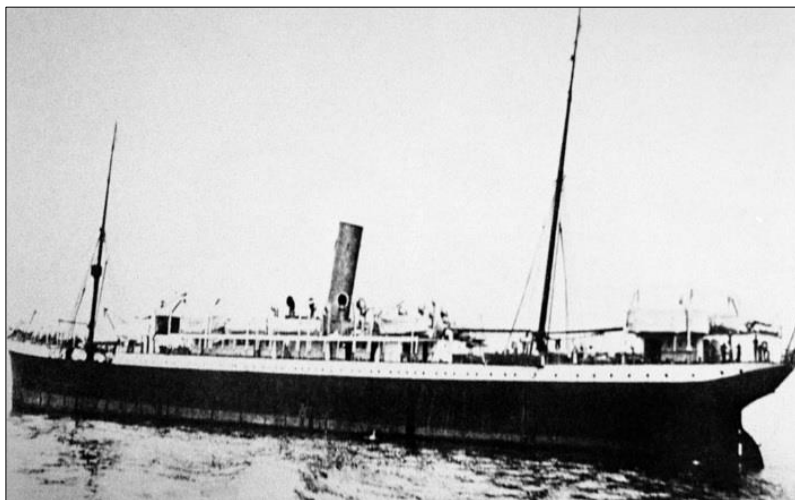
brænder kul i store ovne

for at få skibet til at be-væ-ge sig.

Sådan fik man skibe til at sejle i gamle dage.

Skibet hed *Willehad*.

Sådan så det ud:

Skibet var 116 meter langt.

Det er længere end en fodbold-bane.

Der var 1300 passa-gerer på skibet.

Da skibet sej-lede, vin-kede Robert og Rose
farvel til Danmark.

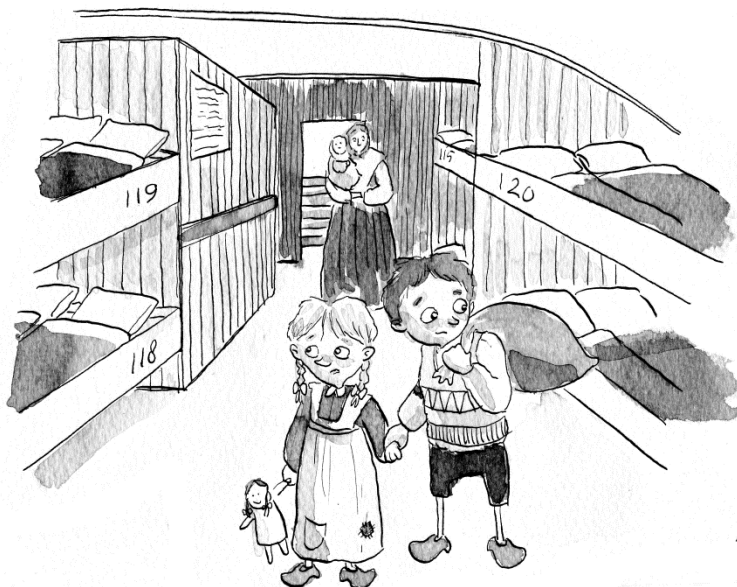
De vidste ikke, om de nogen-sinde
ville komme tilbage til Danmark igen.

Rejsen

Skibet var meget stort og
fyldt med mennesker.

Robert og Rose skulle bo i en ka-hyt
med deres mor og far og to andre.

En ka-hyt er et lille værelse ombord på skibet.

På skibet var folk opdelt i klasser.

Første klasse var den fine af-deling af skibet.

Folk, der boede på første klasse,

havde betalt mange penge for deres billet.

Anden klasse var den næst-bedste.

Tredje klasse var den dår-ligste afdeling.

På første klasse boede der kun to personer i hver ka-hyt.

På tredje klasse sov der mange mennesker i hver ka-hyt.

Robert og Rose boede på tredje klasse.

De havde aldrig været på et skib før.

Der var ikke noget vindue i ka-hyt-ten.

Det var en lang sejltur.

Den varede i 11 dage.

Robert og Rose og deres forældre
spiste mad hver dag i en stor sal på skibet.
De fik fisk og suppe og brød.

Det blæste meget og skibet gængede
fra side til side.

Folk blev meget sø-syge.

Når man bliver sø-syg, får man ondt i maven
og nogle gange kaster man også op.

Robert og Rose drømte om,
hvordan der var i Amerika.

De drømte om at få et godt liv.

De drømte om at blive rige.

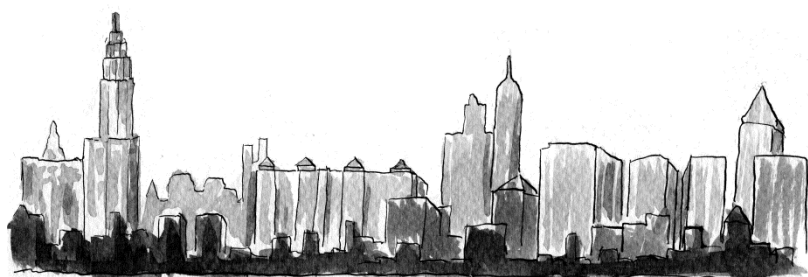
Ankomst til Amerika

Endelig ankom skibet til Amerika.

Robert og Rose og deres forældre

gik fra borde i en stor by,

der hed New York.

Inden de måtte rejse videre,

skulle de tjekkes for at se,

om de havde sygdomme.

En læge kiggede på deres øjne.

Han lyttede også til deres hjerte.

Robert og Rose og deres forældre var
ikke syge, så de måtte godt rejse videre.

Deres navne skulle skrives ned i en stor bog.

Manden med bogen kunne ikke tale dansk.

Han talte engelsk.

Han vidste ikke, hvordan man staver

til navnet *Nielsen*.

Så han skrev *Nelson* i bogen i stedet.

Derfor kom Robert og Rose til at hedde

Nelson til efternavn.

New York var en stor by med meget høje huse.

Robert og Rose havde aldrig set så høje huse.

Der var mange mennesker i New York.

Mange flere end i Værløse og Køben-havn.

Der boede 4 milli-oner mennesker i New York.

De skulle til et sted, der hed Ne-bras-ka.

Først kørte de med tog i tre dage.

Så kørte de med heste-vogn i to dage.

Og til sidst gik de mange kilo-meter.

Vejret var meget ander-ledes

i Ne-bras-ka end i Danmark.

Det var meget koldt om vinteren og

meget varmt om sommeren.

I Ne-bras-ka var der præ-rie.

Præ-rie er store marker med græs.

Der var næsten ingen huse.

Sådan så der ud på prærien i Ne-bras-ka:

Plud-selig stoppede Hans midt på præ-rien

og sagde "Her skal vi bo".

Robert og Rose kiggede sig omkring.

De kunne ikke se noget.

Der var ikke noget hus.

Der var ingenting andet end græs.

Robert og Rose ville gerne tilbage til Danmark.

De ville ikke bo på jorden uden et hus.

De ville hjem til deres bedste-foræld-re
i Værløse.

Men Hans lovede, at han ville bygge
et hus, de kunne bo i.

Et hus af tørv

Det tog mange dage at bygge et hus.

De skulle alle sammen hjælpe til.

De byggede huset af tørv.

Tørv er en slags jord,

som man kan lave mur-sten af.

Robert og Rose hjalp med at bære tørv.

Tørv blev sat sammen med klis-tret mud-der
så huset ikke faldt fra hinanden.

Huset havde kun ét rum.

Rummet var både køkken og stue
og sove-værelse.

Sådan så et tørve-hus ud:

I skole

Da huset var færdigt,
skulle Robert og Rose begynde i skole.

De skulle gå langt for at komme til skolen.

Skolen var meget lille.

Der var kun 25 elever på hele skolen.

De andre elever talte engelsk.

Robert og Rose kunne ikke tale engelsk.

De kunne ikke forstå,
hvad de andre børn sagde.

Læ-re-ren talte også engelsk.

Når læ-re-ren stillede spørgs-mål,
kunne Robert og Rose ikke svare.

Robert og Rose syntes ikke, det var rart,
at de ikke kunne forstå, hvad de andre sagde.

Nye venner

I fri-kvar-te-ret stod Robert og Rose og kiggede på de andre børn.

De ville gerne være med til at lege, men de vidste ikke, hvordan de skulle tale med de andre børn.

En pige og en dreng kom over til Robert og Rose.

Pigen kiggede på Robert og sagde "What is your name?"

Robert og Rose kiggede på hinanden.

Gad vide hvad pigen sagde?

Pigen pe-ge-de på sig selv og sagde "Julia".

Så pe-ge-de hun på drengen ved siden af sig
og sagde "Nicholas".

Plud-selig kunne Robert forstå,
at pigen gerne ville vide, hvad de hed.

Han pe-ge-de på sig selv og sagde "Robert".

Så pe-ge-de han på sin lille-søster

og sagde "Rose".

Robert og Rose øver sig

Da Robert og Rose kom hjem fra skole,

øvede de sig på at tale engelsk.

Robert spurgte "What is your name?",

og Rose svarede "My name is Rose".

Rose spurgte "What is your name?",

og Robert svarede "My name is Robert".

Robert og Rose blev gode venner

med Julia og Nicholas.

Julia og Nicholas var tyskere.

De var også rejst til Amerika,
så deres far kunne blive land-mand
og få et gratis stykke jord at bo på.

Robert og Rose lærte Julia og Nicholas
at synge danske sange.

Det syntes børnene var sjovt.

Alle børnene i skolen kom fra
for-skel-lige lande.

De talte mange for-skel-lige sprog.

Men i skolen talte de engelsk.

Livet i Amerika

Hans arbej-dede som land-mand.

Han plø-je-de jorden og så-e-de korn og majs.

Han tjente penge på at sælge sit korn.

Efter nogle år byggede Hans et større
og bedre hus af træ.

Robert og Rose savnede Værløse,
men de kunne godt lide at bo i Amerika.

Robert og Rose blev ikke rige,
men de var heller ikke fattige længere.

De fik et godt liv i Amerika.

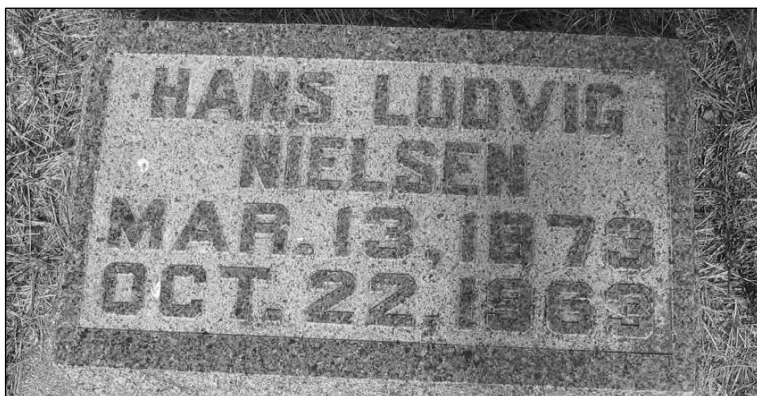
De blev amerikanere.

Hans blev 90 år gammel.

Hansine blev 48 år gammel.

De blev be-gra-vet i Amerika.

Her kan du se deres grav-sten:

Robert og Rose blev boende i Amerika.

De kom aldrig hjem til Danmark igen.

De blev gode til at tale engelsk.

Men de glemte ikke,

hvordan man taler dansk.

Læs bogen og brug den:

- På hjemmesiden www.sa.dk kan man se, hvem der boede i Furesø i gamle dage. Hvis du bor i et gammelt hus, kan du finde ud af hvem der har boet der før dig.
- Forestil dig, at du skal rejse til et andet land for at bo dér. Hvilke ting vil du tage med dig?
- Spørg dine forældre og bedsteforældre om der er nogen i din familie, der er bor i et andet land end Danmark.
- Forestil dig, at du er rejst til Amerika med Robert og Rose. Skriv et brev til dine bedsteforældre i Danmark og fortæl om dine oplevelser i det nye land.
- Besøg Immigrantmuseet i Farum og se en stor kuffert, der har været brugt på en rejse til Amerika.
- På internettet kan du finde billeder og information om de skibe, danskere sejlede med til Amerika. Hvor store var skibene? Hvor mange passagerer sejlede de med?
- Prøv at tegne Robert og Roses tørve-hus.
- Find Nebraska på et landkort og find mere information om stedet på internettet. Hvor mange mennesker bor der i Nebraska i dag? Hvor mange kvadratkilometer er Nebraska?
- Find nogle gamle danske sange og syng dem i klassen.

- Lav et skuespil, hvor I leger, at I møder nogle nye venner der taler et andet sprog end jer selv. Hvordan taler I sammen, når I ikke kan tale hinandens sprog?
- Tal om hvilke traditioner I ville blive ved med at fejre, hvis I flyttede til et andet land.
- Tal om, hvad der er "dansk".

På Furesø Museers hjemmeside (www.furesoemuseer.dk) kan der hentes arbejdsark og billeder.